

Association Internationale pour l'Histoire des Alpes
Associazione Internazionale per la Storia delle Alpi
Internationale Gesellschaft für historische Alpenforschung

Call for Papers

Družine v Alpah

Gospodinjstva in sorodniki, sosedje in prijatelji/ce: ekonomske in socialne mreže odnosov

Mednarodna konferenca, Ljubljana, 29.–31. avgust 2024

Alpe so od šestdesetih let 20. stoletja skorajda klasično raziskovalno področje socialno-antropoloških, predvsem ameriških študij o vaških skupnostih in družinah, o odnosu do posesti in dedovanja ipd., pri čemer so nekatere že vključevale kvantitativni pristop. Pred tem so bile opravljene tudi študije iz geografije prebivalstva in demografije nekaterih alpskih dolin (npr. »Innsbruška šola«). Živahne in kontroverzne razprave so se v alpskem kontekstu med drugim odvijale okoli homeostatskih konceptov, ki so obravnavale morebitno povezavo med prebivalstvom in razpoložljivimi viri v smislu demografsko-ekonomskega ravnovesja oziroma meja rasti prebivalstva, in sicer na podlagi porok in rojstev kot bistvenih dejavnikov. Bolj odprti in širši pristopi so zavračali okoljske deterministične perspektive in se sklicevali na to, da so alpske skupnosti izkazovale možnost izbire, različne oblike pluriaktivnosti in kombiniranja dohodkov.

Z mednarodnim razmahom zgodovinskih raziskav o družini od sedemdesetih let 20. stoletja dalje so se vprašanja osredotočila na sestavo gospodinjstev in organizacijo dela, na razlike in implikacije zakonov in praks na področju dedovanja, na posebne migracijske in poročne vzorce ter na zgodovinsko-antropološke teme. Pogosto so gorska območja izstopala zaradi specifičnih gospodinjstevskih konstelacij, kot na primer: prisotnost matičnih družin (*stem families*) v ožjem smislu, v katerih so očetje obdržali v svojih rokah položaj moči in avtoritete ter gospodarsko upravljanje tudi po tem, ko sta sin ali hči po poroki s svojima novima družinama ostala pri hiši; ali kompleksna gospodinjstva, sestavljena iz več poročenih bratov so-dedičev; ali pa gospodinjstva na čelu z ženskami in odsotnimi moškimi zaradi spolno specifične sezonske mobilnosti. Na splošno so študije pokazale raznolikost in kompleksnost družin in gospodinjstev.

Od devetdesetih let dalje so se pristopi še bolj razprli in so »gospodinjstvo« tako rekoč razgradili s tem, ko so se uvedle razlikovalne perspektive: poudarek se je namreč prevesil na posamezne položaje v družini (žene in možje, sinovi in hčere, bratje in sestre, stari starši itd.), na razmerja na osnovi spola in generacije ter na pogodbene dogovore, pogojene s pravnimi in upravnimi okviri. Režime posesti, dedovanja in premoženjskih razmerij med zakoncema so zgodovinarji pričeli povezovati v smiselno celoto. V središče pozornosti je stopilo predvsem sorodstvo, a tudi drugi socialni odnosi, ki so presejali gospodinjstvo, kot so sosedje, prijatelji, skrbniki in drugi. Širši in bolj raznolik je postal tudi socialni spekter študij, saj je vključil ljudi brez zemlje, podeželske obrtnike in trgovce, kmetovalce in »pluriaktivne« delavce, kakor tudi kmečke in druge elite.

Ta razlikovanja tvorijo tematsko rdečo nit konference Mednarodnega združenja za zgodovino Alp. Spraševali se bomo o pomenu, učinkovanju in načinu delovanja temeljnih odnosov, ki jih predstavljajo družine, sorodniki, sosedje, prijatelji in drugi, v različnih socialnih in ekonomskih kontekstih alpskih družb. S tem naslavljammo delovne in premoženjske odnose, konkurenčne interese

kakor tudi zaveznitva in sodelovanja. Avtorje vabimo, da predlagajo referate o lokalnih ali regionalnih študijah primera v sinhroni ali diahroni perspektivi, razprave o konceptih in modelih v zgodovini (alpske) družine na podlagi lastnih raziskav, primerjalne študije med alpskimi območji ali pa take, ki združujejo dva ali več teh pristopov. Časovni razpon konference sega od konca srednjega veka do zgodnje novejši dobe (začetek 20. stoletja). Referati so lahko v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem ali angleškem jeziku.

Pri izboru prispelih predlogov bomo organizatorji upoštevali tematsko ustreznost in izvirnost ter hkrati enakomerno zastopanost različnih območij alpskega prostora (okvirno prostorski obseg Alpske konvencije) in časovnih obdobj, ki jih zajema konferenca. Sprejeti bodo lahko tudi prispevki o drugih evropskih gorskih in hribovitih območjih, ki so skladni s temami in pristopi, predstavljenimi v tem pozivu.

Margareth Lanzinger in Aleksander Panjek

Tematski predlog (200–250 besed) s kratkim življenjepisom pošljite do **31. januarja 2024** na naslov: aleksander.panjek@fhs.upr.si